

OPIS PRZEDMIOTU/MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim Wykład specjalizacyjny - Religia w epoce brązu
2.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku angielskim Religion of Bronze Age
3.	Jednostka prowadząca przedmiot Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Instytut Archeologii
4.	Kod przedmiotu/modułu 22-AR-S2-WySpIL
5.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub fakultatywny</i>) obowiązkowy
6.	Kierunek studiów Archeologia
7.	Poziom studiów (<i>I lub II stopień lub jednolite studia magisterskie</i>) II stopień, stacjonarne magisterskie
8.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>) I i II magisterski
9.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>) letni
10.	Forma zajęć i liczba godzin Wykład 60
11.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia Irena Lasak, prof. dr hab.
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu oraz zrealizowanych przedmiotów <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie wiedzy: podstawowa znajomość form wierzeń religijnych na terenie Europy w epoce brązu • w zakresie umiejętności: umiejętność krytycznej oceny istniejących w literaturze interpretacji wierzeń religijnych społeczności epoki brązu • w zakresie kompetencji: podstawowa wiedza dotycząca terminologii religioznawczej
13.	Cele przedmiotu Zapoznanie się z jedną z najtrudniejszych dziedzin w archeologii - badaniami wierzeń religijnych i ich interpretacją na podstawie źródeł kultury materialnej oraz, w ograniczonym zakresie, źródeł pisanych (Bliski Wschód, wschodnia część basenu Morza Śródziemnego)

14.	<p>Zakładane efekty kształcenia</p> <p><u>Wiedza:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Student ma pogłębioną wiedzę na temat istniejących form religii w epoce brązu na terenie Europy</i> – <i>Posiada pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dyscyplinami naukowymi (np. religioznawstwo, antropologia kultury)</i> – <i>Zna podstawowe metody badawcze religii pradziejowej</i> – <i>Posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację wytworów cywilizacji</i> <p><u>Umiejętności:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Umiejętność dokonywania studiów porównawczych pomiędzy wiedzą o religii w epoce brązu na terenie Europy, a religią opisaną w źródłach historycznych dla Bliskiego Wschodu i Anatolii</i> – <i>Umiejętność podejmowania prób identyfikacji znalezisk kultury materialnej i miejsc związanych ze sferą sakralną</i> – <i>Umiejętność krytycznej oceny retrospektywnej rekonstrukcji religii dla okresów, dla których brak źródeł pisanych</i> <p><u>Kompetencje społeczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie</i> – <i>Potrafi pracować w zespole</i> – <i>Bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, zdając sobie sprawę z wagi popularyzacji archeologii</i> 	<p>Symbole kierunkowych efektów kształcenia</p> <p>K_W04</p> <p>K_W05</p> <p>K_W07 K_W11 K_W12</p> <p>K_U01 K_U04</p> <p>K_U05</p> <p>K_U06</p> <p>K_K01</p> <p>K_K02 K_K06</p>
15.	<p>Treści programowe</p> <p>Cechy charakterystyczne religii w epoce brązu na terenie Europy z uwzględnieniem specyfiki regionalnej.</p> <p>Miejsca i znaleziska kultury materialnej związane z wierzeniami i religią - podstawy interpretacji</p> <p>Plan wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definicje terminologiczne związane z wierzeniami i religią 2. Kultura symboliczna 3. Znaki, symbole i narracja - interpretacja w kontekście zachowań 	

	<p>obrzędowo-kultowych</p> <p>4. Przejawy wierzeń w strefie bałkańsko-nadczarnomorskiej - początki politeizmu</p> <p>5. Przeżywanie się idei megalitycznej w epoce brązu i jej specyfika</p> <p>6. Kult wodza i wojownika w strefie stepowej Europy</p> <p>7. Tradycyjne formy kultu w epoce brązu (animalizm, totemizm, animizm, szamanizm, kult przodków, sił przyrody itp.)</p> <p>8. Wyższe formy politeizmu w strefie anatolijsko-egejskiej w czasach homeryckich (doktryna, panteon olimpijski, świątynie, kapłani, formy kultu)</p> <p>9. Krąg kultur pól popielnicowych - wpływ abstrakcyjnego myślenia na sferę wierzeniową</p> <p>10. Źródła do wierzeń i religii społeczności Eurazji - podstawowe systemy wierzeniowe</p> <p>11. Grecki panteon archaiczny</p> <p>12. Problem początków kształtowania się religii etnicznych</p> <p>13. Znaczenie ikonografii w rekonstrukcji wierzeń</p> <p>14. Ceremonializm na przykładzie opisów pogrzebów w źródłach pisanych</p> <p>15. Geneza druidyzmu. Przeżywanie się zachowań szamańsko-druidystycznych w pradziejach, starożytności oraz w czasach nowożytnych (tzw. neopoganizm)</p> <p>16. Problem interpretacji pomorskich kanop</p> <p>17. Znaczenie tzw. sztuki situl w rekonstrukcji wierzeń i religii</p>
16.	<p>Zalecana literatura (<i>podręczniki</i>)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Banek K., 2007, Religie dawnej Europy. Grecja, [w:] Historia religii. Religie niechrześcijańskie, wydanie I, Kraków, s. 273-307 2. Bravo B., Wipszycka E., 1988, Historia starożytnych Greków, t. I, Do końca wojen perskich, Wydawnictwo PWN, Warszawa, s. 297-323 3. Buchowski M., 1993, Magia i rytuał, Instytut Kultury, Warszawa, s. 100-112 4. Eliade M., 1997, Inicjacja, obrzędy, stowarzyszenia tajemne, narodziny mistyczne, Wydawnictwo "Znak", Kraków, s. 16-20 5. Eliade M., 1997, Historia wierzeń i idei religijnych, t.1, Od epoki kamienia do misterii eleuzyńskich, Warszawa, s. 36-126 6. Eliade M., 1993, Sacrum, mit, historia, Warszawa 7. Gąssowski J., 2008, Prahistoria sztuki, Wydawnictwo Trio, Warszawa (rozdz. 1-7) 8. Gediga B., 1976, Śladami religii Prasłowian, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 9. Gediga B., 1998, Problemy badań nad religią przedchrześcijańską społeczeństw pradziejowych na Śląsku, Sobótka, z. 3-4, s. 301-320 10. Gediga B., Kowalski A. P. (red.), 2003, Estetyka w archeologii, Gdańsk 11. Gediga B., Piotrowska D. (red.), 2000, Kultura symboliczna kręgu kultur pól popielnicowych epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie Środkowej, Wrocław-Warszawa-Biskupin 12. Grabowska B., 2002, Świat wężowej bogini, Warszawa 13. Kaczyńska E., Witczak K. T., 2000, Studia nad religią kreteńską w epoce mykeńskiej, Olsztyn 14. Kopaliński W., 1985, Słownik mitów i tradycji kultury, Warszawa 15. Pałubicka A., 1983, Problem poznawczej rekonstrukcji kultury symbolicznej na podstawie źródeł archeologicznych, [w:] Kultura i

	społeczeństwo, Warszawa 16. Podborský V., 2006, Náboženství pravěkých Evropanů, Brno	
17.	Forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu, sposób sprawdzenia osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia: wykład: egzamin seminarium: laboratorium: konwersatorium: inne:	
18.	Język wykładowy polski	
19.	Obciążenie pracą studenta	
	Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
	Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem: - wykład: - ćwiczenia: - laboratorium: - inne:	60
	Praca własna studenta np.: - przygotowanie do zajęć: - opracowanie wyników: - czytanie wskazanej literatury: - przygotowanie do egzaminu:	15 10 30 35
	Suma godzin	150
	Liczba punktów ECTS	6

*objaśnienie symboli:

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty kształcenia

W - kategoria wiedzy

U - kategoria umiejętności

K (po podkreśleniu) - kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne - numer efektu kształcenia